

FISKERIDIREKTORATET
HOVEDBIBLIOTEKET

FISKERIRETTLEDEREN

I VAGAN

ÅRSMELDING 1985

INNHOILDSFORTEGNELSE

KORT OM FISKERIKOMMUNEN VÅGAN

1	RETTLEDNINGSKONTORETS VIRKSOMHET OG FUNKSJON	
	1.1 Kontoret	3
	1.2 Korrespondanse	3
	1.3 Møtevirksomhet/viktigste prosjekter	3
	1.4 Tjenestereiser/møter utenfor kommunen	8
	1.5 Fiskerinemnda	9
2	SYSSELSETTING I FISKERINÆRINGEN	
	2.1 Fiskermanntallet	11
	2.2 Sysselsetting i foredlingsleddet	12
	2.3 Sysselsetting i oppdrettsnæringen	13
	2.4 Avledet virksomhet	14
3	FISKEFLATEN	
	3.1 Merkerregisteret	16
	3.2 Distriktsvis fordeling av fiskeflåten	17
	3.3 Konesjonsbilde for kommunen	18
4	FOREDLINGSLEDDET	
	4.1 Fiskebedriftene	19
	4.2 Kvantum og førstehåndsverdi	20
5	FINANSIERING	
	5.1 Statens Fiskarbank	22
	5.2 Kommunalt fiskerifond	23
	KOMMENTARER	
	Drivgarnsfisket etter laks	24

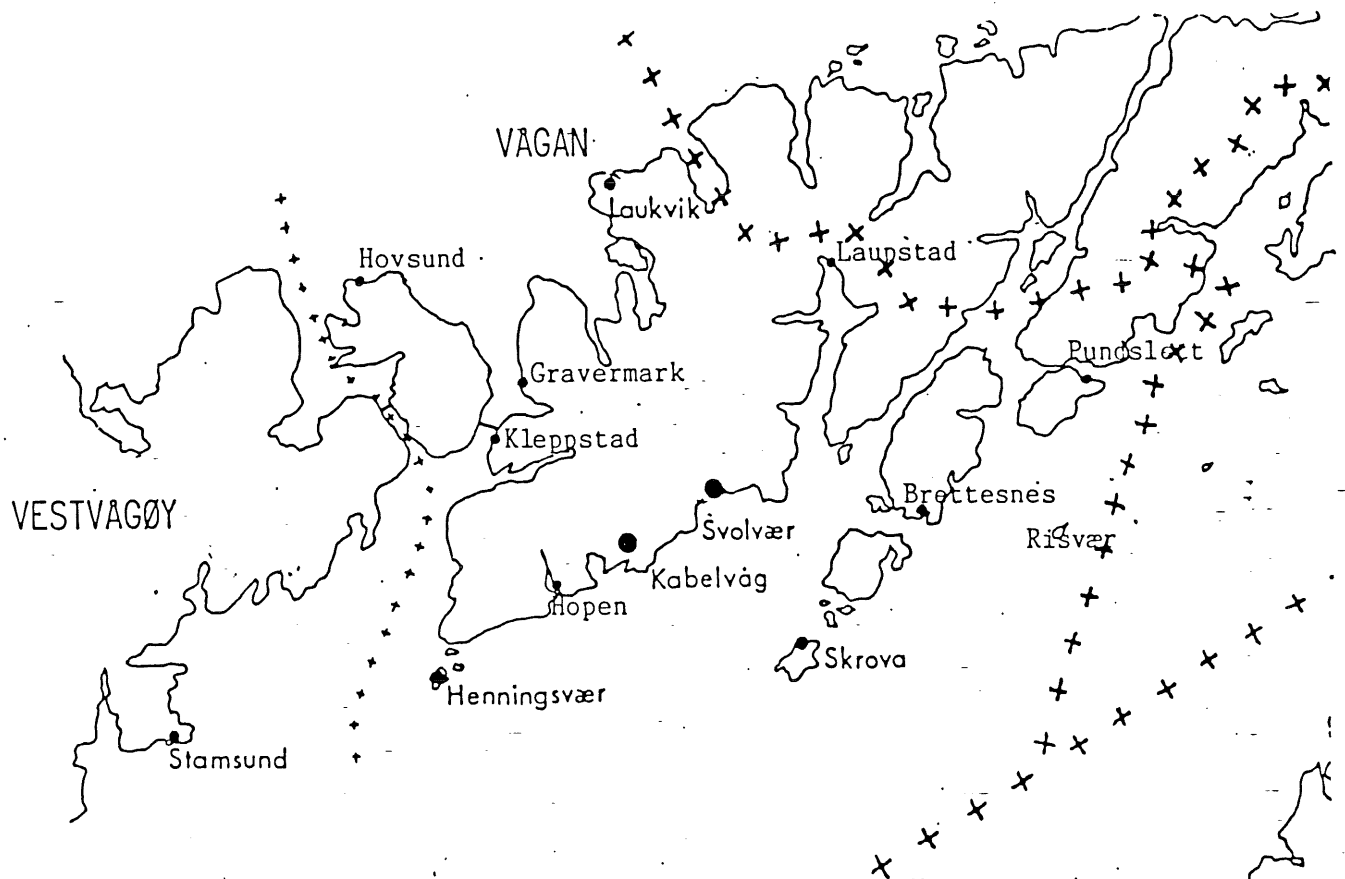
KORT OM FISKERIKOMMUNEN VÅGAN

Folketall 9500

Tettsteder/fiskevær De største tettstedene er Svolvær, Kabelvåg, Henningsvær, Laukvik og Skrova. Disse stedene har også de største fiskerihavnene i kommunen.

Henningsvær, Skrova og Laukvik er typiske fiskevær. Risvær er fra gammelt av et betydelig fiskevær og tjener også idag som havn for mange tilreisende fiskere i vintersesongen. Bygdene ved Gimsøystraumen har idag et meget aktivt fiskerimiljø, Kleppstad havn er et fiskerisenter i området.

Det mest karakteristiske fiskerihavnemiljø finnes i Henningsvær, der det i 1985 var 15 fiskemottaksanlegg i drift.

Fiskeflåten

Fiskeflåten i Vågan er i utpreget grad en kystflåte. Her er registrert 300 fartøyer i størrelsen 6 m og over (20 fot og over), hvorav 52 er 13 m og over (40 fot og over). Pr idag er det 2 ferskfisktrålere i drift.

Fiskeflåten driver fiske i Lofoten og Vesterålen om vinteren og i Finnmark og Barentshavet om sommeren og høsten. Redskapene er garn, snurrevad, jukse, trål og kvalkanon. Vågan er den største kvalfangerkommune i landet, med 12 konsesjoner for fangst av vågekval.

Vågans fiskeflåte sysselsetter ca 500 fiskere som mannskap i toppsesongen. Totalt står det 600 fiskere i fiskermanntallet.

Mottak/foredling

Fisketilvirkning og foredling i Vågan er utpreget sesongbetont, med en hektisk vintersesong og en relativt stille sommerperiode. Et unntak er Skrova, hvor det mottas og foredles et betydelig kvantum kvalkjøtt, og i de siste år også oppdrettslaks og sild. Det gjør at flere anlegg her har virksomhet hele året.

Totalt antall fiskemottak- og foredlingsanlegg i drift i 1985 var 50, og sto for en sysselsetting tilsvarende ca 500 årsverk.

Fiskeoppdrett

Oppdrettsvirksomheten er i kraftig vekst i Vågan. I 1985 var det 6 anlegg for matfisk av laks og 3 settefiskanlegg i drift.

Service

Serviceapparatet for fiskeflåten er relativt godt utbygd. Ialt finns det 40 bedrifter, hvorav de fleste ligger i Svolvær. Verkstedbedriftene i kommunen har oppdrag fra hele Nord-Norge. Her er 15 slipper, hvorav 2 tar fartøyer over 130 fot.

Svolvær juni 1986

Roald Paulsen

Fiskerirettleder

1 RETTLEDNINGSKONTORETS VIRKSOMHET OG FUNKSJON

1.1 *Kontoret*

Rettledningstjenesten i Vågan har fortsatt sine kontorer i 2. etasje i Sivert Nilsensgt. 18 i Svolvær.

Det er 3 faste stillinger:

Fiskerirettleder..... Roald Paulsen
Førstesekretær..... Ottar Olsen
Kontorassistent..... Ellinor Oftedal

1.2 *Korrespondanse.*

Brevjournalene viser følgende korrespondanse siste år, og i de 4 foregående år:

	1981	1982	1983	1984	1985
Innkomne skriv	427	491	926	626	539
Utsendte skriv	675	1305	1447	2801	1774

Det høye tallet for innkomne skriv i 1983 og for utsendte skriv i 1984 skyldes ekstraordinære forhold. Ellers viser statistikken at det er en betydelig økning i utgående skriv og en stabilisering i inngående skriv.

1.3 *Møtevirksomhet/viktigste prosjekter*

1.3.1 *Fiskeleting og forsøk.*

a.

Også for 1985 var det avsatt midler til forsøksfiske med snurrevad i Nordsjøen. Dette som en oppfølging av forsøk som ble gjennomført i 1984, da 4 snurrevadfartøyer fra Vågan var engasjert til den praktiske gjennomføringen.

I 1985 var det bare "Brennbøen" av båtene fra Vågan som deltok i dette forsøksfisket. .

Formålet med dette forsøket var å finne et alternativ for de fartøyer som ble hindret av for lave torskekvoter i Nord-Norge. Det umiddelbare resultat av forsøkene som har vært gjort til nå, er vel at det er vanskelig å få et lønnsomt fiske i Nordsjøen. Dog vil det kunne være et alternativ

dersom fisket ble organisert med et større antall båter og at fisket ble tilpasset de mest gunstige perioder for fiske i Nordsjøen.

b.

De erfaringene flere av snurrevadfartøyene gjorde under vinterfisket 1985 der det ble fisket på dypere vann enn man tidligere hadde gjort, aktualiserte snurrevad som redskap til fiske på uer. Samtidig har bedre priser på uer gjort uerfiske til et interessant alternativ.

I fellesskap med redskapsfirmaet Lofoten Not og Trål og fiskere ble det utarbeidet et prosjekt for prøvefiske etter uer med snurrevad. Gjennom Fiskerisjefen ble det søkt om midler til gjennomføring av dette våren 1985.

Det ble oppnådd tilskudd fra Norges fiskeriforskningsråd til utvikling og produksjon av redskapen, og tilskudd fra Fondet for fiskeleting og forsøk til den praktiske gjennomføring av forsøksfisket med 2 snurrevadfartøyer.

Da tilsagnene om støtte til prosjektet forelå var det imidlertid for sent å sette igang forsøksfisket. Gjennomføringen ble utsatt til våren 1986. Det er gjort muntlig avtale med 2 fartøyer til gjennomføring av fisket, et fartøy fra Vågan og et fra Andøy. Lofoten Not og Trål skal stå for utvikling og produksjon redskapene.

c.

Etter ønske fra flere skippere i Strauman ble det sendt søknad om tilskudd til forsøksfiske med småmasket snurrevad etter kvitlaks i Vestfjordområdet. Dette ønsket var foranlediget av at fartøyene under sitt ordinære fiske med snurrevad av og til fikk kvitlaks i nota. Dette framstøtet må også ses på bakgrunn av de mislykkede forsøk med trål etter kvitlaks som er gjennomført utenfor Nordland.

Fiskeridirektoratet har avslått søknaden begrunnet med at det allerede er avsatt midler til gjennomføring av nye trålforsøk mellom 62° og 67°N.

Etter min mening burde dette ikke være til hinder for å gjøre forsøk med en redskap som snurrevad i Vestfjordområdet, som ligger nord for 67°.

d.

I september ble det avholdt et møte mellom fiskerirettlederne i Lofoten, Lofoten Fiskeriselskap A/S og Fiskerisjefen for å sy sammen en liste over prosjekter innen fiskeforsøk og leiting med størst interesse for lofotfiskerne. Bakgrunnen er at et samordnet framstøt fra

lofotkommunene vil ha større mulighet for å vinne fram enn prosjektønsker fremmet direkte fra hver enkelt kommune.

På møtet, som var lagt til Svolvær, ble vedtatt følgende prioriteringsliste for forsøks- og leiteprosjekter 1986:

- 1 Forsøksfiske etter hyse med fløyttline.
- 2 Lokalisere havsnurrevadfelt utenfor Lofoten og Vesterålen.
- 3 Havsnurrevad i Nordsjøen.
- 4 Forsøksfiske etter kvitlaks nord for 67°N
- 5 Skjellskraping innenfor grunnlinjen i Nordland.
- 6 Forsøksfiske etter uer med garn.
- 7 Forsøksfiske etter reker på yttersiden/innersiden av Lofoten.
- 8 Forsøksfiske etter sei med garn.
- 9 Forsøksfiske etter ål.

I tillegg til denne listen kommer 'Snurrevadforsøk etter uer'. Som tidligere nevnt er dette prosjektet allerede finansiert.

1.3.2 Akvakultur.

Etter vedtak i fylket om å etablere en eller flere akvakulturstasjoner i Nordland har det vært en iherdig drakamp mellom flere kommuner om å bli valgt som lokaliseringssted for en slik offentlig finansiert og drevet stasjon.

Ut fra de naturlige forutsetninger som Vågan har, med et betydelig og sterkt voksende oppdrettsmiljø, med etablerte institusjoner som akvarium/museum og et offentlig laboratorium, dertil en godt utbygd infrastruktur med Lofotregionens største befolkningssenter, har man i Vågan regnet det som naturlig å legge en akvakulturstasjon hit.

Til å fremme Vågans kandidatur i denne saken ble nedsatt et kommunalt utvalg, med undertegnede som formann. Dette utvalget avløste et tidligere utvalg som var nedsatt i samme hensikt.

Til hjelp i arbeidet bevilget kommunen penger til utarbeidelse av en faglig vurdering av Vågans muligheter som lokaliseringssted for en akvakulturstasjon. En rapport, laget av konsulentfirmaet Akvaplan, forelå i februar.

I forbindelse med framleggelsen av rapporten ble Lofoten Fiskeriselskap A/S bedt om å koordinere et framstøt fra Lofoten overfor fylket og det fylkesoppnevnte akvakulturutvalget. Dette fordi man innså at en splittet opptreden fra kommunene i Lofoten i dette spørsmålet bare ville svekke alle lofotkommunenes muligheter i konkurransen med andre regioner. Man ønsket å satse på Lofoten som etableringssted for en akvakulturstasjon i Nordland, med en funksjonsfordeling mellom Vågan og Vestvågøy.

Under besøk av Prosjektgruppa for etablering av akvakulturstasjon i fylket her i Lofoten i mars, kom det tydelig fram at de ikke så det som realistisk med noen satsing på en stasjon i Lofoten. Man fikk inntrykk av at Prosjektgruppa i sin anbefaling ville gå inn for oppbygging av en stasjon i tilknytning til forskningsmiljøet i Bodø.

På bakgrunn av dette har man her i kommunen sett det nytteløst å vente på en stasjon i regi av fylket. I stedet ønsker kommunen å støtte et prosjekt lagt fram av Akvaplan A/S der firmaet i samarbeid med Lofotakvariet vil satse på et forsøks- og utviklingssenter for akvakultur/havbruk i Vågan, der det vil inngå et nytt akvarium. Det er nå lagt fram et forprosjekt for dette.

1.3.3 Fiskerifag i skolen.

Jeg har ved flere anledninger diskutert fiskerifagets plass i grunnskolen her i kommunen med representanter fra skolen og fra fiskerinæringen, uten at skoleadministrasjonen har vist noen større interesse for sette dette spørsmålet på dagsorden.

Sist vinter, under den praksisuke skolene i kommunen gjennomførte, ble det fra fiskerhold påpekt at det ikke ble lagt opp til noen praksistilbud for elever på fiskefartøy. Jeg tok dette opp med en representant for skoleadministrasjonen i Svolvær, som bl.a. gav uttrykk for at det var for farefullt å sende elever ut på vanlige fiskefartøyer vinterstid. Det ble også pekt på byråkratiske hindringer, og at Svolvær skole hadde et godt opplegg for fiskeriundervisning på eget fartøy. På forespørsel til Skipskontrollen i Svolvær fikk jeg opplyst at det fra deres side ikke vil være noe til hinder for at fiskefartøyer tar skoleelever med ut på feltet så lenge kapasiteten på redningsutstyret er tilpasset antallet ombord.

Under et kurs i Stamsund om opplæringstiltak innen fiskerinæringen, fikk jeg sjansen til å ta opp fiskerifagets plass i grunnskolen med lærere fra Vågan som deltok i kurset. Det ble fra deres side gitt uttrykk for at det var grunn til misnøye med den oppmerksomhet fiskerinæringen fikk i skolen og med manglende muligheter for fiskeriinteresserte lærere til å kunne gi et fiskerifaglig tilbud.

Etter at jeg hadde vært i kontakt med skolestyrets formann om saken, ble det fra skolestyret i Vågan lagt opp til og innkalt til en konferanse om skolens forhold til fiskerinæringen.

På konferansen kom det bl.a. fram at det i fiskevær som Skrova og Henningsvær ikke var noen fiskerifaglige opplegg i skolen og at det var svært sparsomt ellers i kommunen også. Det eneste fast innpassede tilbud var i Svolvevær, der en av lærerne benytter sin egen båt.

Dette ble beklaget fra flere av deltagerne på konferansen. Men det kom også fram synspunkter som i sitt innhold tilkjennega et ganske negativt syn på fiskerinæringen som brukbart yrkesalternativ for dagens ungdom, og således ikke verdt å satse mer på fra skolens side.

Desverre er det grunn til å anta at likegyldig og negativ holdning til fiskerinæringen som arbeidsplass, er ganske utbredt, ikke minst blant lokale politikere. Det er derfor i høy grad nødvendig å følge opp denne konferansen med en diskusjon på et bredere plan innen kommunen. Dersom kommunen ønsker å utnytte fiskerienes muligheter som grunnlag for virksomhet og bosetting i framtiden, kan man ikke lenger la denne næringen seile sin egen sjø.

1.3.4 Utbygging og fornyelse av storbåtflåten i Vågan.

Vågan har ingen stor tradisjon innen havfiske, dog har flere rederier tradisjonelt deltatt i kvalfangst og i loddefiske med trål og man har et stortrålrederi som på det meste har hatt 3 trålere i drift. Det har imidlertid vært liten fornyelse og omstilling innen denne delen av flåten, og i takt med sviktende fiskeressurser og reduserte kvalkvoter er driftsgrunnlaget for flere av fartøyene falt bort.

For at kommunen fortsatt skal ha en storbåtflåte og kunne gi et allsidig arbeidsplasstilbud innen fiske i framtiden, er det viktig å ta vare på de kvalifiserte redere og unge fiskere som ønsker å satse på nye og moderne havgående fiskefartøyer.

I de siste par år er det flere unge fiskere som har satset på å skaffe seg fartøyer som er egnet for havfiske med trål, snurrevad og autoline. På grunn av mangel på egenkapital og manglende muligheter i Statens Fiskarbank har disse vært nødt til i ta til takke med brukte fartøyer, som er lettere å finansiere. Men dette gir ikke den ønskede fornyelse, og for flere av rederne har det vist seg at kjøp av brukt blir kostbart i det lange løp. Erfaringene med flere av disse bruktkjøpene gjør at det må vises den største forsiktighet

og tilsier at vi som rådgivere antagelig må være mer tilbakeholden med å anbefale slike prosjekter.

I to år har fiskerikontoret sammen med en av kommunens mest driftige redere gjort sitt beste for å nå fram hos Statens Fiskarbank med et prosjekt for en ny og moderne havfiskebåt. Hittil har det ikke lyktes.

Prosjektet er imidlertid ikke oppgitt og de siste signaler fra Statens Fiskarbank gir grunn til håp om å få en brukbar løsning på finansieringen av fartøyet.

1.3.5 Annen møtevirksomhet.

Orientering om fiskerinæringen i Vågan i forbindelse med at sentralstyret i Norges Fiskeriforskningsråd hadde lagt et styremøte til Svolvevær.

Medarrangør for et kurs i drivstoffsparing for fiskere i Svolvevær i regi av Fiskeriteknologisk Forskningsinstitutt.

Deltagelse i folkemøte i Laukvik og Henningsvær i regi av næringstyret i kommunen.

Deltagelse i et folkemøte i Sydal i regi av Veg- og miljøutvalget på stedet.

Fellesmøte i Svolvevær mellom rettlederne i Lofoten, fiskerisjefen og Lofoten fiskeriselskap om 1986-programmet for fiskeforsøk og veiledningstjeneste.

Deltagelse i styremøter i lokale fiskarlag.

Deltagelse i etatsjefmøte i kommunen. Dette som følge av ønske fra undertegnede og rådmannen om bedre kontakt mellom statlige og kommunale etater.

Deltagelse i møte i kommunens næringstyre.

1.4 Tjenestereiser/møter utenfor kommunen

6. febr. - 7. febr. Informasjonskurs om opplæringstiltak innen fiskeindustrien.

22. april - 23. april Akvakultur-seminar i Tromsø i regi Fiskerikandidatenes forening.

14. aug. - 16. aug. Oppdrettsmessen i Trondheim.

4. nov. - 8. nov. Kurs i fiskeoppdrett i Narvik. Her deltok også Ottar Olsen.

17. nov. Personal møte Bodø. Her deltok også Ottar Olsen og Ellinor Oftedal.

1.5 Fiskerinemnda.

Nemndas medlemmer og deltagelse i møter.

Medlemmer:	Ant. møter:
Arne Elvegård, Henningavær (formann)	11
Torbjørn Olsen, Laukvik (v. formann)	5
Kristen Karlsen, Gimsøy	9
Odd Hammes, Storemolla	2
Ragnar Riksheim, Henningsvær	4
Erling Jørgensen, Kleppstad	10
Ulf Ellingsen, Skrova	0

Varamedlemmer:

1. Tore Krane, Skrova	2
2. Karl Hammes, Digermulen	1
3. Ole Petter Pedersen, Svolvær	3
4. Harry Olsen, Digermulen	0
5. Pål Arntzen, Skrova	2
6. Odd Ivar Wold, Kabelvåg	0
7. Nils Henrik Hansen, Laupstad	2

1.5.1 Møtevirksomhet i fiskerinemnda.

Det er avholdt 11 møter i nemnda, og nemnda har tilsammen sittet i møte 37 timer.

Fiskerikontoret er sekretariat for nemnda og undertegnede har deltatt som sekretær i alle møtene. Ottar Olsen deltatt i 2 møter og trykkesjefen i Vågan i ett møte.

1.5.2 Saker behandlet i nemnda.

Totalt antall behandlede saker: 98

Søknader til Fiskarbanken om	
- ordinære lån	19
- likviditetslån	9
- kondemnering fartøy	6
- miljøinvestering	11
Søknader om kommunalt lån	3
Søknader til Fiskeridirektoratet om	
- ervervstillatelser/konsesjoner i fiske	4

Forespørsel fra Garantikassen vedr. minstelott	14
Fiskermanntallet	25
Fiskeoppdrett	2
Diverse saker	5

I tillegg til behandlede saker er det referert 191 saker.

2. SYSSELSETTING I FISKERINÆRINGEN.

2.1 Fiskermanntallet.

Tabell 1 Antall fiskere i Vågan basert på fiskermanntallet pr 31.12.85, fordelt etter distrikt og poststed.

	OMRÅDE	BLAD A	BLAD B	TOTAL	GJ.SN.ALDER	GJ.SN.ALDER
				A + B	A	B
1985	LAUKVIK	14	57	71	54,0	36,8
	STRAUMAN	21	94	115	52,1	42,3
	Gimsøy	6	14			
	Gravermark	7	41			
	Kleppstad	8	39			
	HENNINGSVÆR	10	58	68	60,9	42,1
	KABELVÅG/HOPEN	9	54	63	57,1	35,5
	SVOLVÆR	24	91	115	50,8	39,8
	AUSTNESFJORDEN					
	Laupstad	8	50	58	63,8	45,8
	AUSTRE VÅGAN	11	56	67	63,9	47,2
	Brettesnes	3	7			
	Digermulen	4	10			
Holandshamn	2	9				
Risvær	0	4				
Storfjell	0	4				
Årsteinøy	1	3				
Storemolla	0	15				
Slåttholmen	1	4				
SKROVA	11	47	58	64,4	43,0	
VÅGAN KOMMUNE	108	507	615	56,0	41,5	
1984	VÅGAN KOMMUNE	104	442	546	57,7	42,1

Blad B; fiskere med fiske som hoved- eller eneyrke,
Blad A; fiskere med fiske som biyrke.

Det har vært en betydelig økning i antall fiskere registrert på blad B i Vågan fra 1984 til 1985. Pr 31.12.85 var det

registrert 507 fiskere på blad B, mot 442 pr 31.12.84. Dette er det høyeste antall blad-B fiskere på mange år. Det har vært økning alle steder i kommunen, men størst har økningen vært i Svolvær, der antall blad-B fiskere økte med 15, fra 76 til 91.

Totalt var det i 1985 registrert 615 fiskere.

Årsaken til økningen ligger vel dels i et svakt arbeidsmarked lokalt, med høy arbeidsløshet, dels i et godt sildefiske lokalt sist høst og bedring i torskefisket i Finnmark.

2.2 Sysselsetting i foredlingsleddet.

Tabell 2 Antall arbeidsplasser og beregnet antall årsverk ved fiskemottaks- og foredlingsanlegg i Vågan.

Område		Fast tilsatte	Sesong- tilsatte	Årsverk 1985	Årsverk 1984
Laukvik	Menn	13	24	39	36
	Kvinner	14	12		
Strauman	Menn	5	27	24	22
	Kvinner	3	20		
Hennings- vær	Menn	49	114	115	133
	Kvinner	14	41		
Hopen/ Kabelvåg	Menn	11	53	31	38
	Kvinner	0	6		
Svolvær	Menn	51	106	133	128
	Kvinner	27	58		
Austnes- fjorden	Menn	3	6	5	6
	Kvinner	0	0		
Austre- Vågan	Menn	26	15	58	58
	Kvinner	22	14		
Skrova	Menn	32	77	102	110
	Kvinner	7	111		
Vågan	Menn	190	422	507	531
	Kvinner	87	262		
	Total	277	684		

I kommunen sett under ett har det vært en reduksjon i fiskeindustriysselssettingen i 1985, og det er redusert sesongsysselssetting som utgjør hele reduksjonen. Dårlig vinterfiske får ta skylden for dette. Økt sysselssetting i mottak og foredling av sild har forhindret en enda større reduksjon i sysselssettingen.

Nedgang i sysselssettingen har det vært i Henningsvær, Hopen/Kabelvåg og Skrova. Laukvik og Svolvær har hatt økt sysselssetting siste året.

2.3 Sysselssetting i oppdrettsnæringen.

Tabell 3 Konesesjoner, produksjon og sysselssetting innen fiskeoppdrett.

	Ant.	Volum m	Konesesjonstall smolt	Produksjon laks (tonn) 1985	Årsverk 1985
Matfiskkonesesjoner i drift	6	47000		730	27
Settefiskkon- sesjoner i drift	3		800.000		6

Oppdrettsnæringen fortsetter å vokse. Det ble tildelt en ny konesesjon for oppdrett av laks til en bedrift i austre Vågan i 1985, slik at det nå er i drift 6 slike konesesjoner i kommunen. Ved siste konesesjonsrunde er 2 søkere fra Vågan blant de som er innstilt til å få konesesjon.

Det er fortsatt 3 anlegg for settefiskproduksjon i drift i kommunen, men produksjonen er fordoblet fra året før. Det er nå gitt godkjenning for 3 nye anlegg og flere søknader ligger inne til behandling.

Siste året har det vært stor interesse for å sette igang med oppdrett av andre fiskeslag. Det gjelder først og fremst torsk og sjørøye. Flere søknader om godkjenning av slike anleggsetableringer er til behandling. Disse søknadene er vel delvis også en måte å båndlegge lokaliteter på med sikte på senere konesesjon for laks.

Næringen er imidlertid fortsatt bare en liten del av fiskerinæringen når det gjelder sysselssetting. Næringen er i utpreget grad kapitalintensiv og de høye omsetningstall har foreløpig ikke gitt stor avkastning i form av arbeidsplasser.

Søknadsbehandlingen i oppdrettssaker har vært omstendelig og lidd under manglende kapasitet i saksbehandlerapparatet. Manglende planer for utnyttelse av strandsonen rundt om i kommunene og dermed manglende kartlegging av oppdrettslokaliteter har også bidratt til den lange saksbehandlingstiden og til at kommunene har hatt liten styring med utbyggingen av oppdrettsnæringen. Vågan er ikke noe unntak.

Nå er kystsoneplanarbeidet i Vågan igang og man vil etterhvert kunne få oversikt over kommunens ressurser og muligheter innen oppdrett, og få en grensedragning til interesser i kystsonen og når det gjelder bruk ferskvannsressursene. Det har hittil ikke vært store interessekonflikter i Vågan, men motsetningene er der. Den hittil manglende planlegging fra det offentliges side og derav manglede styring med oppdrettsnæringen kan nok vise seg å gi konflikter i tiden framover, bl a. i forholdet til de tradisjonelle fiskeriene.

2.4 Avledet virksomhet.

Tabell 4 viser sysselsettingen innen fiskeriservicebedrifter i Vågan målt i antall årsverk, ajourført 1985.

For de fleste bedriftene er virksomheten i overveiende grad basert på fiskeriservice. I endel bedrifter, som regnskapskontorer og konsulentfirmaer, utgjør oppdrag fra fiskerinæringen en større eller mindre del av oppdragsmassen. Det oppgitte tall for antall årsverk i tabellen er basert på et anslag for den fiskerirelevante delen av oppdragsmassen i disse bedriftene.

I tillegg til virksomhetene listet opp i tabellen gir fiskeriene grunnlag for et betydelig antall arbeidsplasser i offentlig og halvoffentlig tjenesteyting. Det gjelder Norges Råfisklags avdeling i Svolvær, Fiskeridirektoratets kontrollverk og Skipskontrollen samme sted. Kystverkets 4. distrikt har sin base i Kabelvåg.

Tabell 4 Oversikt fiskeriservice i Vågan. Ajourført 1985.

Distrikt	Serviceart	Antall bedrifter	Antall slipper fordelt etter slippens størrelse < 50' < 70' < 130' >130'	Ant. verksted med motorsalg og montering	Ant. verksted som utfører trearbeide	Antall årsverk			
Strauman	Mek. verksted	1	1			6			
	Redskap	1				5			
	Skipskonsulent	1				1			
Henningsvær	Mek. verksted	2	1	1	1	8			
	Redskap	1				1			
	Regnskap	1				1			
Kabelvåg	Hydr. og Mek. verksted	1				13			
	Elektro	2				3			
Svolvær	Mek. verksted	7	4	2	3	2	6	5	103
	Elektro	5							16
	Redskap	5							49
	Akvakultur	3							3
	Regnskap	6							6
	Bunkringstasjoner	3							5
Austre Vågan	Mek. verksted	2	2				1		4
Vågan	Mek. verksted	13	8	2	3	2	7	7	121
	Hydr. og mek. verksted	1							13
	Elektro	7							19
	Redskap	7							55
	Skipskons.	1							1
	Akvakultur	3							3
	Regnskap	6							6
	Bunkringstasjoner	3							5
	Total fiskeriservice	40							224

3 FISKEFLATEN

3.1 *Merkeregisteret*

Tabell 5 Antall og størrelsesfordeling for registrerte fiskefartøyer i Vågan 1985, med angivelse av byggeår.

Lengde i M	Antall fartøyer				Byggeår							
	Status pr.1.1.	Avgang	Tilgang	Status pr.31.12.	< 1929	1930-39	1940-49	1950-59	1960-69	1970-74	1975-79	1980 >
0 - 5,99	136	19	30	147				5	31	37	39	35
6 - 12,99	239	28	37	248	3	19	8	43	46	40	38	51
13 - 20,99	37	6	6	37	4	2	5	9	8		3	6
21 - 30,99	12	1	1	12		1	3	3	3	1		1
31 og over	3			3					3			
6 m og over	291	35	44	300	7	22	16	55	60	41	41	48
Totalt	427	54	74	447	7	22	16	60	91	78	80	93

Det har i 1985 vært en netto tilgang på åpne småbåter og sjarker. Dette har sammenheng med godt sildefiske og økte sildekvoter. Endel av disse registreringene er rene 'silderegistreringer', dvs at fartøyet kun er registrert for å oppnå sildekvoten. Sannsynligvis vil en god del av de minste nyregistrerte fartøyene (åpne båter) ikke bli brukt i ervervsmessig fiske i det hele tatt.

Det har ikke vært netto endringer i antallet av større kystfiskefartøyer, men det har vært flere utskiftninger.

3.2 Distriktsvis fordeling av fiskeflåten

Tabell 6 Fordeling av fiskeflåten etter størrelse (6 m og over) og distrikt pr 31.12.85.

STED	6 - 12,9 m	13 - 20,9 m	21 - 30,9 m	31 m og over	6 m og over
LAUKVIK	11	6	1		18
STRAUMAN	34	12	1		47
Gimsøysand	11				11
Gravermark	11	5	1		17
Kleppstad	11	7			18
Lyngvær	1				1
HENNINGSVÆR	27	7	1		35
KABELVÅG	30	3	2		35
SVOLVÆR	52	6	2	2	62
LAUPSTAD	34	1	1		36
AUSTRE VÅGAN	36	1	2	1	40
Risvær	1				1
Årsteinøy	3				3
Holandshamn	10				10
Digermulen	5		2	1	8
Slåttholmen	2				2
Brettesnes	7				7
Storemolla	5	1			6
Storfjell	3				3
SKROVA	24	1	2		27
VÅGAN KOMMUNE	248	37	12	3	300

Laukvik har hatt de største endringene i fiskeflåten i 1985. Det har vært tilgang på 2 større kyst- og havfiskefartøyer. Det ene fartøyet har reketrålkonsesjon og det andre har både reketrål- og torsketrålkonsesjon. Det har samtidig vært avgang på et kystfiskefartøy, slik at det netto har vært en økning på ett større fartøy siste året. Av mindre kystfiskefartøyer har det vært utskifting av ett fartøy.

For Skrova viser derimot registeret en netto avgang på 2 større fartøyer. Ett fartøy er kondemnert og eierne gått ut

av fiske. Det andre er solgt og eieren har først nå anskaffet annet fartøy. Fartøyet er således ikke kommet med i statistikken for 1985. Dette er et brukt fartøy på 29,5 m (nærmere 100 fot) og er utstyrt for autolinedrift.

3.3 Konesjonsbilde for kommunen

Tabell 7 Oversikt over konsesjoner i fiske som innehas av fartøyer i Vågan.

Antall fartøyer	Antall konsesjoner fordelt					Ant. konsesjoner totalt
	Torsketrål	Reketrål	Loddeetrål	Kvalfangst	Drivgarn laks	
24 fartøyer med 1 konsesjon	2	1		8	13	24
10 fartøyer med 2 konsesjoner	1	5	8	4		18
33 totalt	3	6	8	12	13	42

Det har som nevnt kommet to reketrålkonsesjoner og en torsketrålkonsesjon til Laukvik. Disse konsesjoner kommer i tillegg til de konsesjoner som var i kommunen fra før.

De tidligere sildnotkonsesjoner faller bort som egne konsesjoner da det nå er en generell tillatelse for fartøyer opptil 90 fot til å fiske sild med not.

4 FOREDLINGSLEDDET

4.1 Fiskebedriftene

Tabell 8 Oversikt over fisketilvirkningsanlegg i kommunen fordelt på distrikter og etter anleggstype, med angivelse av tilleggsaktiviteter.

Område	Antall anlegg	Anleggstype				Tilleggsaktivitet (Antall anlegg med vedkommende tilleggsaktivitet er oppgitt i parentes)	
		Konvensjonell Helårig drift	Sesong drift	Fryseri	Hermetikk		Mel/olje fabrikk
Laukvik	2	1		1		Egnesentral (1)	
Strauman	2	1	1			Egnesentral (1) Fiskeoppdrett (1)	
Henningsvør	16		13	2	1	Trandamperi (3) Egnesentral (8)	
Kabelvåg/ Hopen	7	1	5	1		Egnesentral (2)	
Svolvær	11	3	5	1	1	Trandamperi (1)	
Austnesfjorden	2		2				
Austre Vågan	4	1	1	1		1	
Skrova	6		1	5		Fiskeoppdrett (3) Egnesentral (2)	
VÅGAN 1985	50	7	28	11	2	2	Egnesentral (14) Trandamperi (4) Fiskeoppdrett (4)
VÅGAN 1984	52	8	30	10	2	2	Egnesentral (14) Trandamperi (4) Fiskematkjøkken (1)

Antall sesongdrevne anlegg i drift var 2 færre i 1985 enn i 1984. Dårlig Lofotfiske er årsaken.

Forøvrig er å bemerke at den økonomiske situasjon for mange bedrifter er anstrengt etter flere år med dårlig fiske i Lofoten. Det er vel derfor sannsynlig at det blir en ytterligere reduksjon i år. Men når de forventede gode årsklasser av torsk kommer i fiske i Lofoten, vil antall sesongmottaksanlegg sannsynligvis øke igjen.

4.2 Kvantum og førstehandsverdi.

Tabell 9 Ilandført kvantum i tonn rundvekt av bunnfisk, pelagisk fisk og hval, samt førstehandsverdien.

	Kvantum i tonn fordelt på fiskeslag og hval									Kvantum totalt	Førstehandsverdi
	Torsk	Hyse	Sei	Brosme/lange	Div. bunnfisk	Akkar	Hval	Lodde	Sild		
1983	30.086	119	1.452	84	237	394	1.843	40.360	1.195	75.770	185,0 mill. kr
1984	37.548	267	2.668	100	629	73	1.400	23.354	3.628	69.667	175,6 mill. kr
1985	16.950	161	1.660	112	474	105	1.086	16.162	8.428	45.138	131,3 mill. kr

Ilandført kvantum av de viktigste fiskeslag, unntatt sild, er kraftig redusert fra 1984 til 1985. Levert hvalkjøtt og spekk er også kraftig redusert. En voksende bestand av sild medfører et stadig økende kvantum sild og er eneste positive innslag i kvantumsstatistikken for 1985.

Den totale kvantumsreduksjon utgjør 35 % fra året før, mens førstehandsverdien er redusert med 25 %.

Når man tar med i bildet at torsk-, sei-, lodde- og hvalkvantum blir ytterligere redusert i inneværende år, tegner dette en svært alvorlig situasjon for fiskerinæringen i Vågan. Sysselsetting og inntekt både i fiske og foredling svikter og bidrar sterkt til den høye arbeidsledighet i kommunen.

Etter forskernes prognoser vil man neppe kunne vente noen bedring i skreifisket før i 1988. Vi kjenner til vedtaket om hvalfangststopp fra samme år. Loddefisket vil bli på et

lavmål også kommende år. For fiskeindustrien i Vågan er det altså dårlige utsikter på kort sikt. Det eneste lyspunkt er silda.

For fiskeflåten er utsiktene litt bedre i og med at en kan vente et godt torskefiske i Finnmark allerede fra 1987. Ellers er det negative utsikter for fiskerne også. Hvalfangsten er nevnt. Rekefiskeeventyret er antagelig over for kystflåten, før det fikk begynt. Regjeringen har tatt parti for elveeierne og har vedtatt stopp i drivgarnfiske etter laks.

5.1 Statens Fiskarbank

Tabell 10 Omsøkte og innvilgede lån og tilskott i Statens Fiskarbank.

Søknadstype	Ant.	Omsøkt beløp	Innvilget lån	Innvilget tilskott	Innvilgelsesgrad lån %
Tilvirkningsanlegg	2	1.620.000	900.000		55,6
Nytt fartøy	4	16.405.000	3.000.000		6,5
Brukt fartøy	9	6.307.930	1.067.000		16,9
Motor/utstyr	9	2.268.000	1.875.000		69,4
Redskap	1	100.000	-		0
Likviditetslån	11	1.550.000	370.000		23,9
Kondemnering fartøy	4		-		
Kondemnering motor	1		-		
Miljøinvesteringstilskott	11	421.000		275.000	
Totalt 1985	47	28.250.930	7.212.000	275.000	25,5
Totalt 1984	46	18.693.600	5.280.000	831.000	28,2
Totalt 1983	47	20.088.197	4.461.780		22,2

Innvilgelsesprosenten totalt er omtrent som i de 2 foregående år, og fortsatt på et lavmål. Innvilget lånebeløp totalt er imidlertid større.

To nye fartøyer, ett på 65 fot og ett på 40 fot, er finansiert ved hjelp av lån i Fiskarbanken. Flere store

fiskebåtprosjekter har fått avslag og gir seg utslag i den lave innvilgesesprosenten.

Tilskott til forbedring av arbeidsmiljø i fartøyene er en ny og kjærkommen tilskottsordning og har utvilsomt ført til nyttige investeringer ombord på mange fartøyer. Denne tilskottsordningen blir videreført i år.

Interessen for investering i nye og større fartøyer er betydelig og ser ut til stige ytterligere. I en slik situasjon blir de fra før av trange støtterammer i Fiskarbanken bare enda trangere. Det ser derfor ut til at det private kredittmarked vil overta mer og mer av fiskefartøyfinansieringen. Dette gir dårligere muligheter for unge fiskere og fiskere med lite eller ingen egenkapital, noe som først og fremst gir seg negative utslag i Nord-Norge der svikten i torskefiskeriene har vært hardt på økonomien i fiskeriene.

5.2 Kommunal fiskerifond

Siste året ble det gitt kommunalt subsidierte lån på tilsammen 160.000 kroner til 6 fartøyprosjekter.

Det er nå på tale å gjøre denne støtteordningen om til en rentestøtteordning.

KOMMENTARER

Drivgarnfisket etter laks

Er dette en næring som skal raderes bort. Ja, har den forrige regjering sagt.

Siste ord er forhåpentligvis ikke sagt i denne saken. Dertil er vedtaket om stans i dette fisket gjort på et for spinkelt grunnlag.

Det er Direktoratet for naturforvaltning (DFN) som har fremmet forslaget om forbud. I DFN's begrunnelse er hovedargumentet følgende:

"Fangstene etter laks har gått sterkt ned de siste 16 åra, og dette må for en stor del ha sammenheng med en nedgang i laksestammen".

Kildematerialet som DFN bruker, er offentlig norsk laksestatistikk utarbeidet av Statistisk Sentralbyrå.

Nedenfor gjengis en tabell som nettopp viser de totalt registrerte fangstene av laks og sjøaure i Norge for åra 1888 til og med 1983, inndelt i 16-årsintervaller.

1888-1903	14 957 tonn
1904-1919	14 001 tonn
1920-1935	17 388 tonn
1936-1951	17 406 tonn
1952-1967	26 367 tonn
1968-1983	25 185 tonn

Kilde: Lakse- og sjøaurefisket 1983 s. 16.

Som en ser viser tabellen at det bare er en bagatellmessig nedgang i den siste 16-årsperioden, og slett ikke slik som DFN påstår, at "fangsten har gått sterkt tilbake i de siste 16 åra".

Som i andre fiskerier er det periodevise svingninger i laksefisket. Etter en del år med svakt laksefiske både med drivgarn og faststående garn, kan siste års laksefiske (1986) vise til det beste fangstresultat i manns minne.

Dette bare viser hvilket svakt grunnlag DFN har bygd sin argumentasjon på. Egentlig kan det ikke være noe ressursøkonomisk grunnlag for å stoppe drivgarnfisket. Dette fisket skal reguleres som alt annet fiske, men ikke stoppes. Det vil være et overgrep mot en utsatt yrkesgruppe i vårt samfunn.

Man kan spørre seg hvorfor det gode laksefisket på kysten i år, ikke har gitt seg utslag i godt fiske i elvene. Kan det være forurensing. Kan det være at elveeierne, som i kompaniskap med DFN, har bedrevet hetsen mot drivgarnfiskerne, selv har skylden for at laksen ikke går opp i elvene.

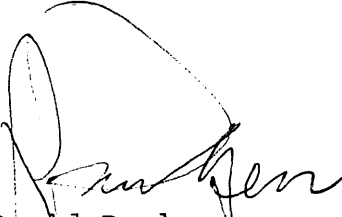
Man kan også spørre seg om det i et samfunnsøkonomisk perspektiv er bedre om laksen (dersom den i framtiden vil opp i elvene) fiskes i elvene enn i havet. Jeg kan tenke meg flere forhold som taler mot dette, bl.a. følgende:

1. En stans i drivgarnfisket vil resultere i et mindre total-
kvantum av villfanget laks i Norge. Laksen er av dårligere
kvalitet når den er kommet opp i elvene. (Egner seg mest
bare til å ta bilde av, helst i sort/hvit, som det ble
uttrykt av en fisker.) Med andre ord, man vil få en dår-
lig utnyttelse av den ressurs man har i villaksen.
2. Ved en rensing av elvene vil laksefisket der kunne ta seg
opp igjen og bli en næringsvei for elveeierne, ganske uav-
hengig av at et regulert laksefiske med drivgarn fort-
setter.

I den regulerte form drivgarnfisket i dag drives, vil det hvert år bare kunne være en liten del av den vandrende laksen som tas på disse garna.

3. I dag har kyststrøkene store problemer med å opprettholde sysselsettingen med økt fraflytting og nedgang i folketallet som konsekvens. Det kan da ikke være riktig å ytterligere svekke kystsamfunnene ved å ta bort enda en del av næringsgrunnlaget. (Jmfr. stansen i kvalfangsten.)

Svolvær, 8.9.86

Roald Paulsen
fiskerirettleder